

BYGGERIETS ARBEJDSMILJØBUS

2013

- med arbejdsmiljøet som motor

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har i mere end fem år hjulpet virksomheder, arbejdsmiljørepræsentanter og ansatte med at skabe sikre og sunde forhold på arbejdspladserne i byggeriet. I løbet af 2013 har vores otte arbejdsmiljøkonsulenter gennemført 1.548 besøg i virksomheder og på byggepladser, hvor de atter har bevist slagkraften og værdien af en mobil konsulenttjeneste.

INDSATSEN I 2013

Det drejer sig om at komme i dialog om de ting, som giver umiddelbar mening på byggepladserne. Kontakten med vores konsulenter skal altså opleves som både relevant og løsningsorienteret. Og resultatet skulle gerne blive bedre arbejdsrutiner og planlægning. Den tilgang betyder også, at Byggeriets Arbejdsmiljøbus stort set altid bliver positivt modtaget på arbejdspladserne.

I 2013 har en stor del af rådgivningen på byggepladserne drejet sig om:

- Trafiksikkerhed – Brug og vedligehold af virksomhedens køretøjer
- Unge og nyansatte
- Arbejdsmiljøorganisationen (AMO)
- Bygherrers, rådgivendes og projekterendes roller
- Kemiske stoffer - Asbest, PCB og bly
- Problemer med støv og begrænsning af støv-gener
- Adgangsveje og byggepladsens indretning
- Tunge løft
- Arbejdsmiljøkoordinering mellem byggepladsens parter
- Ordreseddel til brug ved spjældarbejde
- Nedstyrtningsfarer og faldsikring

Byggeriets Arbejdsmiljøbus

.... er etableret af en række af byggebranchens organisationer. Det er en landsdækkende mobil konsulenttjeneste med otte erfarne konsulenter, der er udstyret med hver sin genkendelige arbejdsmiljøbus.

Foruden konsulenterne er tjenesten bemandedet med en fuldtidsansat projektleder, og der ydes administrativ sekretærbistand fra Byggeriets Uddannelser. Byggeriets Arbejdsmiljøbus har siden 1. april 2012 også haft et erhvervs-PhD-projekt tilknyttet.

Organisationerne bag Byggeriets Arbejdsmiljøbus er: Dansk Byggeri, 3F, Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk Metal, Dansk EI-Forbund og BJMF i København, Danske Isoleringsfirmaers Brancheforening (DIB), Dansk Håndværk, Kooperationen og Bygherreforeningen.

Scan koden med din smartphone og gå på vores web

SÆRLIGE INDSATSOMRÅDER

I løbet af året har Byggeriets Arbejdsmiljøbus sat fokus på en række områder, hvor der var behov for en særlig indsats.

- **Unge og nyansatte** på byggepladserne fylder alt for meget i ulykkesstatistikkerne. Derfor har konsulenterne haft stor opmærksomhed på, hvordan de kunne bidrage med at sikre arbejdsmiljøet for disse. Det er vigtigt, at de unge får lært at tage vare på arbejdsmiljøet fra starten.
- **Støv** er et omfattende problem for medarbejderne på byggepladserne – både for de, der udfører støvende arbejde og for alle andre på pladsen. Derfor har konsulenterne arbejdet systematisk med at assistere virksomhederne med at nedbringe støvgener ved hjælp af ændrede arbejdsmetoder – samt valg af velegnet værktøj, udsugning på maskiner, afskærmning af støvende områder, støvsugning og luftrensning.
- **Trafiksikkerhed.** Hjælp til at etablere en egentlig trafiksikkerhedspolitik i virksomheden og rådgivning om brug og vedligehold af virksomhedens køretøjer fik også stor opmærksomhed i 2013. Konsulenterne har desuden fokuseret på sikker læsning, kørsel med trailer og brug af håndfri telefon.
- **Tekniske hjælpemidler** var et af de emner, der fyldte godt i besøgsstatistikken for 2013. En fortsat udvikling af de tekniske hjælpemidler skaber også et kontinuerligt behov for, at konsulenterne kan formidle den nyeste viden til arbejdspladserne.

UNGE OG NYANSATTE

I slutningen af 2013 startede Byggeriets Arbejdsmiljøbus en særlig indsats målrettet de unge og nyansatte på byggepladserne og i byggevirksomhederne. Mentorordninger og lærlingepolitik er blot et par af de værktøjer, som vi har taget i brug i kampagnen, der fortsætter i hele første halvår af 2014.

Unge og nyansatte er særligt udsatte i byggefagene, og det kan man også læse direkte i ulykkesstatistikkerne. Og det er ikke fordi de unge er letsindige, men derimod fordi de får tildelt det farlige arbejde. Derfor er det oplagt at sætte ind, så både virksomhederne og de nye medarbejdere får et godt greb om en sund arbejdsmiljøkultur. Samtidig viser det sig også hurtigt, at god oplæring og introduktion kan spare virksomhederne for udgifter forårsaget af ulykker og sygedage.

Indsatsen har især rettet sig imod:

- de mestre, der har elever – og især små virksomheder med typisk kun en enkelt elev
- de svende, der tager sig af eleverne i virksomhederne ("læresvende")
- de unge og nyansatte på byggepladser – uanset om de er elever, praktikanter eller andet

- sjakbajser, formænd og kolleger til unge og nyansatte på byggepladser
- faglærere og arbejdsmiljøansvarlige på skolerne

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er gået i dialog med bygge- og anlægsvirksomhederne om, hvordan de kan bidrage til at deres unge og nyansatte får et godt og sikkert arbejdsmiljø. Vores rådgivning har blandt andet drejet sig om, hvordan man udvikler en elevpolitik, sikrer en klar placering af ansvaret for instruktion og tilsyn, etablerer mentor- eller "onkel"-ordninger og uddanner læresvendene, så de er mere kvalificerede til at tage sig af elever og nyansatte.

"Det er vigtigt, at virksomhederne forstår, at arbejdsmiljø er en del af den faglige kvalitet - sådan som det da også fremgår af beskrivelserne af svendeprøver, læringsmål og praktiskmål. Det er også vigtigt at virksomhederne er opmærksomme på betydningen af en god introduktion og opfølgning på nyansatte – herunder også, at mester selv er synlig og omsorgsfuld," siger Anders Kabel, der er projektleder i Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

www.bam-bus.dk

...er vores resource-portal, hvor der har været næsten 7.000 besøg i 2013. På hjemmesiden kan du finde alt det, som du har behov for at vide om Byggeriets Arbejdsmiljøbus: Kontaktinformation til sekretariatet og vore konsulenter, alle opdaterede materialer, presseklip og nyhedsbreve.

Nyhedsbrevet

...er udkommet fire gange i løbet af 2013. Du kan finde det på www.bam-bus.dk, hvor der også kan ske tilmelding. Nyhedsbrevet er en helt og fuldt integreret del af den hjemmeside-platform, som vi bruger til at formidle viden og inspiration. Det udsendes via en mail-liste, der ved udgangen af 2013 havde 1.068 abonnenter – heriblandt alle relevante medier, der således løbende orienteres om vores aktiviteter og initiativer.

BAM:IT

Hele vejen gennem 2013 og frem til sommeren 2014 får en række danske byggevirksomheder gennemgået deres arbejdsgange og informationsstrømme. Det skal sikre dem en bedre udnyttelse af virksomhedens ressourcer, øge kvaliteten og forbedre arbejdsmiljøet gennem bedre planlægning, IT-styring og medarbejderinddragelse.

Det er Byggeriets Arbejdsmiljøbus og IT-rådgivningsvirksomheden BASIT fra Taastrup, der i fællesskab står for BAM:IT-projektet. Konsulenterne fra begge samarbejdspartener analyserer og rådgiver virksomhederne i forhold til deres måde at arbejde med alle elementerne i byggeprocessen - lige fra tilbudsgivning og projektstyring til endelig overdragelse af byggeriet.

De seks deltagere i BAM:IT-projektet er mellemstore virksomheder i byggeriet, som har mellem 25 og 50 ansatte. Forudsætningen for at være med har været, at ledelse såvel som medarbejdere har positive grundholdninger til godt arbejdsmiljø, medarbejderinddragelse og brug af IT i virksomheden.

”Projektet har lært os, at det er arbejdsmiljø-dagsordenen, der skal stå forrest, og at IT-agendaen følger efter, så den kan bakke arbejdsmiljø-strategien op. Det er generelt også sådan, at vi tænker omkring IT som værktøj for virksomhederne: Nemlig, at IT først er interessant, når den fungerer som redskab for en strategisk målsætning for virksomheden – herunder også arbejdsmiljø,” siger Martin Profit Jakobsen, adm. direktør i BASIT.

Løbende gennem hele projektperioden opsamles virksomhedernes erfaringer, og de formidles bredt, så de nemt kan bruges af andre.

Projektet er et led i 3F Byggegruppens og Dansk Byggeris fælles indsats for at forbedre kvalitet, arbejdsmiljø og produktivitet i byggebranchen. Projektet har modtaget tilskud fra Bygge- og Anlægsbranchens Udviklingsfond, men de deltagende virksomheder bidrager også selv økonomisk.

Projekter

...som Byggeriets Arbejdsmiljøbus har deltaget i omfatter blandt andet:

- BAM:IT om IT-styring af ressourcer, information og arbejdsmiljø
- Forskningsprojekt om arbejdets organisering og muskel-/skeletbesvær
- Hjælp til små virksomheders arbejdsmiljøarbejde
- Arbejdsmiljøavisen "Under hjelmene"
- Forskningsprojekt om toolbox-møder på byggepladsen
- Udvikling af montagesystem til tagvinduer
- Forskningsprojekt om byggepladsstøv og KOL
- Udvikling af motoriseret stenvogn

OUT-LIFT

Udviklingen af tekniske hjælpemidler til byggefagene går stærkt. Byggeriets Arbejdsmiljøbus følger derfor nøje med i alt det, der sker på området, så vi kan levere den bedste rådgivning ude på arbejdspladserne. Samtidig går vi også ind og understøtter udviklingen af nye tekniske hjælpemidler, så vi kan få de mest praktiske løsninger i spil på byggepladserne.

Den elektriske stenvogn er blot et enkelt eksempel på, hvordan Byggeriets Arbejdsmiljøbus har samarbejdet med en række virksomheder om udviklingen af et effektivt teknisk hjælpemiddel, der kan bidrage positivt til arbejdsmiljøet. Et andet eksempel er OutLift, som bruges til montering af tagvinduer. Her har Byggeriets Arbejdsmiljøbus formidlet kontakt mellem testvirksomheder og den danske fabrikant og udvikler af Out-lift. Desuden har vi stået for en demonstration af Out-Lift med deltagelse af bl.a. tilsynsførende fra Arbejdstilsynet.

Det var tømrer Jørgen Larsen og kollegerne i Flemming Schrøder A/S, der efter en hurtig demonstration i brugen af Out-lift, også fik lov til at demonstrere det tekniske hjælpemiddel for Arbejdstilsynets repræsentanter.

"Den er super-let at bruge, og du finder hurtigt ud af at indstille den til loftshøjden. Den er også nem at flytte, da den jo ikke vejer ret meget. Det betyder, at vi helt slipper for de tunge løft, for Out-lift bærer jo hele vinduets vægt, når det skal monteres. Vi skal bare styre det på plads. Jeg ved ikke, hvor meget tid vi sparer ved at bruge Out-lift, men det går i hvert fald ikke langsommere," siger Jørgen Larsen.

Det er Henrik Rasmussen, ejer af MultiHejs, der har produceret Out-lift: "Jeg startede produktionen, fordi jeg vidste, at der var nogle udfordringer med at opfylde arbejdsmiljølovens krav i forbindelse med montage af tagvinduer. Det betød, at jeg udviklede og slankede lidt på det hjælpemiddel, som vi har til brug for montage af facadevinduer. Jeg fandt ud af, hvor belastningerne lå, og så havde vi en prototype."

Out-lift bruges indendørs, og den opstilles uafhængigt af stillads mv. Derfor er den også som skabt til brug for den lille enkeltmandsvirksomhed, hvor opgaven blot er at montere selv nogle ganske få vinduer i en tagkonstruktion.

BYGHERRER, RÅDGIVERE OG PROJEKTERENDE

Der er en stigende bevidsthed blandt de professionelle bygherrer om, at det er vigtigt at få sat arbejdsmiljøet på dagsordenen hos de entreprenører, der vælges til opgaverne. Derfor har Byggeriets Arbejdsmiljøbus – også i løbet af 2013 – været med til at sikre dialogen mellem bygherre, rådgiver og projekterende, så krav og formuleringer i byggepladsens Plan for sikkerhed og sundhed (PSS) er kommet på plads, så de kunne bruges i praksis, fortæller Peter Orby, der er konsulent for Byggeriets Arbejdsmiljøbus i Region Syddanmark.

”Bygherre får på den måde vist, at han har en klar holdning til arbejdsmiljøet, når der sættes krav til de rådgivende. Og de rådgivende får fortalt entreprenørerne, at arbejdsmiljøet er af afgørende betydning, når de får det formuleret i PSS'en. Dermed kommer der også til at være et samspil mellem entreprenørernes APV'er og de krav der stilles i PSS'en. På den måde påvirker det samtlige medarbejdere, der er knyttet til byggeriet,” siger Peter Orby.

Det gælder om at komme ind i processen så tidligt som mulig, for så får opmærksomheden omkring arbejdsmiljøet også den største effekt. Det betyder, at de bedste bygherrer altid sikrer, at arbejdsmiljøet er indarbejdet i udbudsmaterialet, fortæller Peter Orby.

”Vi oplever også oftere, at vi bliver brugt som bisiddere på de dialogmøder, som Arbejdstilsynet sætter op for bygherre og rådgivere i nogle af de store projekter i fx boligforeningerne. I en sag om renovering af boliger for adskillige hundrede millioner kroner i Haderslev Andelsboligforening, var vi blandt andet med inde og hjælpe både bygherre og rådgivere til at stille gensidige krav til hinanden.”

”Det er oplagt, at vi ser en trend, hvor de professionelle bygherrer i højere grad er opmærksomme på, at folk ikke må komme galt afsted på byggepladserne, og at den mest effektive metode til at undgå det er, at indtænke arbejdsmiljøet i byggeprojektet så tidligt som muligt. Heldigvis kan vi se, at der er stadig flere, der tænker på den måde,” siger Peter Orby.

BYGGERIETS
ARBEJDSMILJØBUS

Inspiration fra alle sider

I løbet af 2013 er der afholdt ni interne konsulentmøder af to dages varighed. Møderne bruges primært til at udveksle og udbygge viden blandt de otte konsulenter i Byggeriets Arbejdsmiljøbus. Netop derfor deltager eksterne konsulenter, forskere og leverandører også på konsulentmøderne, så vi hele tiden står med den absolut nyeste viden. Blandt de emner, der er præsenteret og diskuteret på konsulentmøderne i 2013 er: Kemisk arbejdsmiljø, Montage af tagvinduer, Trafiksikkerhed, Projektering og arbejdsmiljø, Unges risikoforståelse, Dialog med pressen, Nye forebyggelsespakker, Individuelt tilpassede hørevern mv.

VIDSTE DU:

- At det er gratis at få besøg af en konsulent fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus, hvis man er omfattet af en overenskomst mellem de tilknyttede organisationer
- At arbejdsmiljøbusserne i 2013 har aflagt 1.548 besøg på byggepladser og i byggevirksomheder
- At Byggeriets Arbejdsmiljøbus i løbet af 2013 har kontaktet 1.136 nye virksomheder og byggepladser, som ikke tidligere har været besøgt af Byggeriets Arbejdsmiljøbus
- At Arbejdstilsynet kan konstatere, at arbejdsmiljøet er forbedret på de byggepladser, som har fået besøg af Byggeriets Arbejdsmiljøbus
- At Byggeriets Arbejdsmiljøbus bidrager til udviklingen af nye tekniske hjælpemidler
- At stadig flere virksomheder og byggepladser henvender sig for at få hjælp til at løse arbejdsmiljøproblemerne. 28 pct. af besøgene er udført på baggrund af en henvendelse. Det er to procentpoints flere end i 2012
- At andelen af besøg, hvor vi bliver mødt med stor interesse, er steget fra 89 pct. til 93 pct. i 2013, så generelt modtages vi altså positivt på byggepladser og i virksomheder
- At Byggeriets Arbejdsmiljøbus har et tæt samarbejde med Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg
- At vi også gerne hjælper bygherren og hans projekterende og rådgivere, når de skal planlægge og koordinere arbejdsmiljøet

- At vi hjælper med at udvikle fx lærlinge- og arbejdsmiljøpolitikker i virksomhederne
- At vi styres af en styregruppe med repræsentanter for Dansk Byggeri, 3F Byggegruppen, Dansk Håndværk og Bygherreforeningen
- At vi gerne hjælper virksomhederne med at finde relevante arbejdsmiljøuddannelser til medarbejderne
- At vi hjælper med at finde autoriserede arbejdsmiljørådgivere til at løse rådgivningsopgaver - og til at gennemføre udviklingsforløb
- At vi også gerne hjælper arbejdsmiljørepræsentanter og arbejdsgivere med at udvikle samarbejdet om arbejdsmiljøet i virksomheden

BYGGERIETS
ARBEJDSMILJØBUS
BYGMESTERVEJ 5, 2. SAL
2400 KØBENHAVN NV
TLF. 72 17 00 13

WWW.BAM-BUS.DK

BYGGERIETS
ARBEJDSMILJØBUS